

Și duse bobul la gură, mușcă, gustă și zise:

— Da, este tot soiul ăla.

— Va să zică cunoști ce fel de bob e ăsta, taică? zise împăratul. În ce loc crește și în ce vreme? Ai semănat tu, ai recoltat tu ast-fel de boabe?

— Pe când eram eu tânăr numai grâu de acesta aveam, din el ne făceam pâinea în fie care zi... răspuse bătrânul.

— îl cunpărai sau îl secerai? întreabă iar împăratul.

— În vremurile de demult nu făcea nimeni păcatul ca să cumpere sau să vândă pâinea? răspuse bătrânul zâmbind. — Până atunci nu văzuse nimeni aur și fie-care avea atâta pâine cât voia.

— În ce loc era câmpul tău, bătrânule, și în ce loc creștea ast-fel de grâu?

— Câmpul meu, împărate, era pământul pe care ni l'a dat Dumnezeu tutulor ca să'l arăm și să'l semănăm. Pe atunci pământul nu era numai al unuia: era al tutulor; fie-care ara și semăna atâta cât îi trebuia ca să trăiască și câmpul meu era pământul pe care îl lucram eu. Nimeni nu zicea: al meu, al tău, proprietatea mea, proprietatea vecinului. Noi adunam dupe câmp rodul muncii noastre și ne mulțumeam cu el.

Împăratul zise:

— Mai spune-mi bătrânule, pentru ce e grăul așa de mic azi și pentru ce era așa de frumos altă-dată? Spune-mi iar pentru ce umblă nepotul tău cu două cărje, fiul tău cu o singură cărje și pentru ce ești tu încă verde și voi nic de și ești așa de bătrân?

Tu ai trebui să fii cel mai prăpădit din toți trei și tocmai tu ești cel mai sprinten. Ochii tăi sunt limpezi, ai dinții toți în gură și glasul tău vibrează ca și al tinerilor.

Pentru ce ești ast-fel, unchiașule?

Știi tu?

— Da, știu, împărate. Azi oamenii se hrănesc ca să dorească mai mult de cât le trebuie; se zăpătesc și se pizmesc unu pe altul. Eu am trăit cu frica și cu cinstea lui Dumnezeu și nu am avut de cât ce a fost al meu prin munca mea, fără să mă gândesc vre-o dată să doresc bunul aproapelui meu.

ION S. SPARTALI.

IN JURUL UNUI INSTITUT

Dacă ni se poate arunca o mai mare vină, nouă românilor, e că: prea ne mâncăm unii pe alții. Ajunge ca unul din noi să se ridice, să se pue în fruntea unei mișcări oare-care, ca toate mânele cari îl strângeau până atunci să se retragă. De ce? Fiind că așa ni-i firea. Am vrea tot d'auna să reducem pe cei cu stofă 'n ei la nivelul intelectual mediocrității noastre; să prăpădim într-o noapte averea celui care a strâns-o cu muncă și strădanie; să ștergem aureola care încinge fruntea geniului.

Și când unul înjură, toți ne strângem în juru-i, ținem isonul intrigantului, facem partida calomniatorului.

Această reflecție ni s'a născut din noi

când am citit într-o modestă gazetă din București — care, risum tenatis, a apărut spre a nu face personalității — un articol veninos, scris de cine știe ce concurent nenorocos, care în culmea disperării că treaba-i merge prost, caută să arunce noroi asupra unei întreprinderi și inteligente și oneste, și patriotice și meritorie: Institutul de băeți al d-rului Brânză și Arghirescu, — Calea Victoriei 190, București.

În timpurile de față, când budgetul statului e împovărat de atâtea cheltuieli, când Ministerul Instrucției publice aruncă în fie-care an noui milioane și nu poate satisface pe toți părinții cari vor să profite de gratuitatea învățământului, e o fericire pentru stat, o binefacere pentru părinți, înființarea de institute particulare, serioase, demne, în care învățământul să se predea, dacă nu mai bine ca la stat, să admitem, cel puțin ca la stat.

Părinții cei bogați vor putea plasa acolo pe fiii lor, cari vor ceda ast-fel locul, la liceele statului, copiilor sărmani.

În această situație, e o crimă a clevei contra înființării de institute particulare, și numai o minte îngustă — ca a d-lui dr. Istrate, de nefericită memorie fost ministru de instrucție — poate concepe ideea că asemenea școli sunt contrare bunului mers al statului.

Și „Liceul Clasic și Modern“ e una din școlile particulare superioare, care poate fi comparată cu un liceu internat model.

Din scrisoarea de mai jos, care extragem pasagi, — prin care savanții directori răspundeau notei răutăcioase a anonimului director de liceu particular populat de soareci doară — se vede lămurit, în trase generale, mersul Institutului.

De alt-fel, ceea ce directorii institutului nu o zic — în modestia lor — dar ceea ce completăm noi, e că la acel institut model, pe lângă elevii cu plată, sunt câte-va zecimi de copii meritoși, băeți de țărani, pe care directorii îi țin absolut fără nici o plată, de dragul doar de a-și servi neamul.

Și când cifrele vorbesc arătând populația enormă a institutului, colosul număr de școlari trecuți, nerămăși nici unul repetent, în cazul acesta clevetirea poate dăinui: câinii latră, caravana trece.

Ei, ce vreți, trebuia puțină vorbă din partea vre-unui patron de pensionat paraponisit: acum e începutul înscrierilor și doar vor fura lui Brânză și Arghirescu ceva elevi.

Doar dupe câte ni se spune de cei din anturajul pensionului, vin prea târziu: aproape nici nu mai e loc în pension, așa că ar face anonimi surugii, un plăcut serviciu d-lor Brânză și Arghirescu, dacă le-ar da adresa institutului lor, ca să le trimită prisosul elevilor ce năpădesc la înscrierile în pension.

În așa fel, dându-le ciolanul de ros, vor fi distrați de la ocupația urâtă ce și-au luat-o.

Noi reproducem cu plăcere pasagi din scrisoarea ce s'a adresat de dd. Brânză și Arghirescu, directorului ziarului *România Jună*, ca completare a celor mai sus scrise de noi.

PEST. A. LOZZI.

* * *

Iată scrisoarea.

Domnule Director,

La întoarcerea noastră în Capitală a, afăm cu surprindere că în „România Jună“, de zilele trecute s'a strecurat niște articole a căror intenție de șantaj se traduce prin titlurile: „Un liceu scandal“ „Exploare de minori“ în care un anonim publică afirmări calomnioase relative la liceul Clasic și Real de sub direcțiunea noastră.

În interesul adevărului, pe lângă aceste rinduri, pe care vă rugăm a le publica în onoratul d-v. ziar, ve adresăm și o situație școlară a Liceului nostru, din care veți vedea că funcționăm așezați pe o întreagă organizație, reglementată și aprobată de autoritatea superioară școlară.

De sigur că, în spiritul d-v. de dreptate, veți recunoaște că atunci cînd într-o școală particulară reușesc la examenele generale peste 300 (trei sute) elevi direct promovați în lunie, acea școală merită toată încrederea publicului. Și ve rugăm luați în considerație că aceste examene s'a făcut, nu de profesorii școlii, ci de ministerul instrucțiunii publice, care a bine-voit a numi, pentru școala noastră, două comisii presedate de d-nii profesori universitari dr. Onciu, fost inspector al învățământului privat și M. Vlădescu, membru în consiliul permanent al instrucțiunii, persoane despre cari credem că recunoașteți, ori cit de riguros ar fi în aprecieri onoratul d-v. ziar, că au fost în măsură și au știut să pue și în lucrările comisiunelor ce au presidat cinstea și demnitatea de care nu se despart nici o dată. În prospect veți vedea și profesorii universitari și secundari cari au format aceste comisii și suntem convinși că tocmai „România Jună“ nu va pune la îndoială caracterul imparțial și drept cu care sunt cunoscuți.

În afară de aceasta, controlul autorității superioare asupra examenelor din lunie trecut, la noi în școală, a fost desăvârșit de însuși d. dr. C. Istrati, atunci ministru al instrucțiunii publice, care, însoțit de d. inspector general Pangrati, ne-a făcut excepționala onoare de a vizita școala. D-niile lor, pe lângă inpecțiunea amănunțită a întregului Institut, au asistat în toate clasele la examine și anume: la d-nii Țigara-Simurcaș, Onciu, Girbea, Dragomirescu, Litica, Pompiliu Eliad și Evolveanu și ar fi putut pune capăt imediat ori-cărei iregularități ar fi observat.

Cei ce știu cum, cu actuala organizare a învățământului privat, nici un act didactic nu poate fi făcut fără autorizarea preabilă a ministerului, își vor da imediat socoteala ca înscrierile, corigențele, promoțiunile, departe de a fi dovada scandalului, constituiesc proba progresului realizat de școala noastră. Ministerul, în adevăr, a autorizat prealabil 52 de elevi să dea examen în regulă și după normale stabilite de autoritate superioară școlară.

Dar invidia împiedică pe calomnatorii noștri să vadă tocmai în acest progres pe cari numai noi l-am realizat, pirghia și mijlocul organizației didactice și administrative a, căror rezultate le publicăm în prospectul.

Gh. Arghirescu
Dr. M. Brindza

PENSIONATUL DE BAEȚI P. ARSENESCU

82 — BULEVARDUL CAROL — 82

Primește elevi liceali, comerciali și primari. Meditațiuni speciale; — 500 lei anul școlar, — calculat de la data înscrierii.